

Overweging bij *Exodus 19,2-6a* en *Matteus 9, 6-10.8*

18 juni 2023

Mijn zoon Midas en ik zijn aan het trainen voor de Nijmeegse Vierdaagse. Ik liep hem al één keer eerder, toen ik 18 was; hij is nu 12 en wilde het graag een keer meemaken. “Dan gaan we wel oefenen hoor”, waarschuwde ik. En zo liepen we de afgelopen maanden bijna ieder weekend een dag: soms een rondje om Nijmegen, soms liepen we alleen ergens heen – de verjaardag van een nichtje in Duiven bijvoorbeeld - en gingen dan met de trein weer terug. En op al die tochten heb je mooi de tijd om over allerlei onderwerpen te praten. “Mama, kunnen we ook een keer echt ver op vakantie?” vroeg hij terwijl we net met het pontje in Pannerden waren overgestoken. “Naar Thailand of Costa Rica of zo?” Het brengt me altijd een beetje in verlegenheid, zulke vragen. Want in deze tijd waarin de gevolgen van klimaatverandering steeds zichtbaarder zijn, mag dat dan nog wel, met het vliegtuig op vakantie gaan? “Waarom wil je zo graag heel ver weg?” vroeg ik tenslotte. “Nou, gewoon, het is daar helemaal anders.”

Je hebt reizen en reizen. Je hebt anders en Anders. In de eerste lezing hoorden we van het volk Israël, dat ook op reis is. Onder leiding van Mozes en Aäron zijn ze ontsnapt aan de farao en zijn soldaten, nu zijn ze onderweg van slavernij naar vrijheid. Op weg naar een nieuwe begin in een land dat God hen beloofd heeft. Helemaal anders. Maar voorlopig zijn ze er nog niet. Ze zijn nu drie maanden onderweg, staat er een paar verzen vóór dit fragment begint. Uiteindelijk zullen ze 40 jaar onderweg zijn voor ze het beloofde land bereiken, dus ze zijn feitelijk pas net vertrokken. Maar dat weet het volk Israël natuurlijk niet. Bovendien is een getal in de Bijbel zelden alleen een tijdsaanduiding. ‘Drie’ staat symbool voor volheid, compleetheid. Met andere woorden: ze zijn nu echt vertrokken. Misschien herkent u het wel, dat als je op vakantie gaat, je altijd een paar dagen nodig hebt voor je het gevoel hebt dat je echt weg bent. Dat gevoel krijgen de Israëlieten nu dus ook. Ze zijn écht weg uit Egypte. Maar hoe nu verder? Ze zijn aangekomen in de Sinaïwoestijn. Woestijn, droogte en leegte – niet alleen de fysieke omgeving, maar ook vanbinnen. De vreugde en de hoop van het veelbelovende, ja ongelooflijke begin – door op zo spectaculaire manier te ontsnappen dat het altijd dreigende water van de zee

je doorgang geeft, begint plaats te maken voor het besef dat de reis naar werkelijke vrijheid niet gemakkelijk zal zijn.

En de Israëlieten sloegen vlakbij de berg hun kamp op, terwijl Mozes de berg op ging, naar God. De weg naar het Leven, de weg naar God, wordt wel vaker weergegeven als een berg. Je kunt er niet recht tegenop klimmen, maar loopt in rondjes, als een spiraal geleidelijk naar boven. Dat betekent dus ook dat je dezelfde uitzichten verschillende keren tegenkomt, alleen vanaf een andere hoogte. Die uitzichten kunnen prachtig zijn, maar ook beangstigend, of verlamdend, of teleurstellend. De uitzichten zijn onze ervaringen, de dingen die we meemaken en hebben meegemaakt. En vanaf iedere hoogte kijken we naar hetzelfde met een net iets andere blik. Wat ons aanvankelijk in paniek bracht, bijvoorbeeld, kan verder op de weg al met wat meer afstand bekeken worden, waardoor het ons niet meer volledig in beslag neemt. We merken dat er meer ruimte is gekomen. En in die ruimte kan God ons nabij zijn. Hij is ons altijd nabij, maar pas als wij ruimte maken, kan Hij ons beroeren, en kunnen wij Hem horen. Zoals Mozes in dit verhaal, die de berg is opgeklimmen. Het volk niet. Het volk wacht onderaan de berg. Ze zijn aan het reis naar het leven in vrijheid, de reis naar God, in feite nog nauwelijks begonnen. Ze wachten op Mozes, zodat hij hen kan overbrengen wat God te zeggen heeft. En God spreekt woorden ter bemoediging: “Wees niet bang. Herinner je hoe ik jullie heb gered uit slavernij. Weet dat ik geen grote dingen van je vraag – enkel je te houden aan mijn woord. Jullie zijn mij kostbaar.”

Ook in de evangelielezing zijn mensen op reis: Jezus en zijn leerlingen trekken rond, en de mensen zijn op weg om Jezus te ontmoeten. Waarheen zijn wij op weg, en wat hopen we daar te vinden? Wat maakt dat we überhaupt vertrokken zijn? *Bij het zien van die menigte werd Jezus door medelijden bewogen, omdat ze afgetobd neerlagen als schapen zonder herder.* De mensen zijn niet zomaar op weg gegaan naar Jezus, niet alleen maar voor een selfie met een beroemdheid, zo gezegd – nee, ze hebben gezocht met de moed der wanhoop. Red ons. Geef ons uitzicht. Bevrijd ons van de last van het doelloos rondwalen in het leven dat voortdurend je volledige inzet eist maar geen perspectief biedt op wat een leven nu werkelijk zinvol maakt. En Jezus stuurt zijn leerlingen op pad. Ga maar. Je bent er klaar voor. Twaalf leerlingen, twaalf

stammen van Israël. Voor ieder wat wils dus, voor het hele volk en ver daarbuiten.

Maar dat laatste nu nog even niet. *Begeeft u niet onder de heidenen en gaat niet binnen een stad van de Samaritanen; gij moet veeleer gaan naar de verloren schapen van het huis van Israël.* Deze reis is net als alle andere reizen: als je voor de allereerste keer alleen op vakantie gaat, vertrek je niet meteen naar Timboektoe. Je gaat eerst maar eens kamperen bij de boer om de hoek. Maak het jezelf niet te moeilijk. Begin klein, begin dichtbij. Er is veel te doen, maar als we te snel en te groot beginnen, is de kans groot dat je jezelf overvraagt en het weer opgeeft. Er is ook veel oogst in het helpen van de oudere buurman met het buiten zetten van het vuilnis, even oppassen op de kinderen van je alleenstaande vriendin, een filmavond organiseren voor je eigen gemeenschap. De rest volgt daarna wel. Wie weet. Als God het wil.

Hoe moet het nu met die reis naar Thailand of Costa Rica? Ik ga erover nadenken. En in de tussentijd hoop ik dat mijn zoon, net als ik, ontdekt dat wat een reis de moeite waard maakt, de ruimte is die je kunt ervaren als je echt aanwezig bent. En dat kan net zo goed op het pontje naar Pannerden als in het tropisch regenwoud van Costa Rica.

Liesbeth Jansen